

Måndagen den 19 oktober

Kl. 12.00

*Kompletteringsval till
utskott*

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

1 § Kompletteringsval till utskott

Anf. 1 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Folkpartiets riksdagsgrupp har som suppleant i utrikesutskottet under Ingemar Eliassons ledighet anmält hans ersättare Maria Arnholm.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet

Maria Arnholm (fp)

2 § Inställande av dagens interpellationssvar

Anf. 2 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Med anledning av justitieminister Sten Wickboms avgång besvaras de på föredragningslistan upptagna interpellationerna 1987/88:15 av Gunilla André, 1987/88:28 av Sten Andersson i Malmö och 1987/88:31 av Rosa Östh inte vid dagens sammanträde.

3 § Anmäldes och bordlades

Proposition

1987/88:27 om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 16 oktober

1987/88:58 av *Lars-Ove Hagberg* (vpk) till statsrådet *Bengt K Å Johansson* om låglönesatsning i avtalsrörelsen:

Regeringen har även inför den kommande avtalsrörelsen klargjort att utrymmet för löneökningar är starkt begränsat. Svenska arbetsgivareföreningen har genom sin VD *Olof Ljunggren* klargjort att avtalsrörelsens ingående beräkningar skall uppgå till högst 3 %. I praktiken ett nollbud från arbetsköparparten.

Samtidigt som regeringen och SAF predikar stopp för löneökningar vidgas klyftorna i samhället. Vinsterna i företagen är på en mycket hög nivå. De välbeställda i samhället; bl. a. storföretag, banker och höginkomsttagare vadar i vinster, förmögenheter och förmåner.

Inför årets avtalsförhandlingar finns ett kraftigt missnöje med löneutvecklingen, främst hos industriarbetare och de som arbetar inom vård, omsorg och serviceyrken. De tillhör den stora majoritet av svenska folket som inte känner av talet om "att det går bra för Sverige".

Välmotiverade krav på omfördelning kommer från fackföreningsrörelsens bas. I ett "Dalaupprop" – formulerat av 500 fackliga aktiva från hela landet på ett möte i Falun i september – krävs kraftiga löneökningar och mest till de lågavlönade. Kraven är uttryck för att allt fler anser att arbete, utveckling och framsteg i samhället kräver rättvisa, jämlikhet och solidaritet. Dalauppropet är samtidigt en protest mot en utveckling där miljarder har överförts från det gemensamma ägandet till privatbanker och aktieägare, mot att fastighetshajar och klippare blivit 80-talets stora vinnare på bekostnad av de arbetande människorna.

Därför är det en grov felbedömning av löneminister *Johansson* när han i ett uttalande avfärdar Dalauppropet med att "det är några fackliga ledare som vill göra sig populära".

Dalauppörets huvudbudskap är omfördelning. Under en följd av år har de arbetandes löner fått stå tillbaka för ökade vinster. Vinster som i allt för liten grad har investerats i produktion utan till stor del gått till spekulation och s. k. finansiell verksamhet. Dalaupprop för rättvisa innebär att en omvänd fördelning tar sin början med årets avtalsrörelse.

Den konsumtionsökning som är rena "köpkalaset" har knappast kommit de lågavlönade till del. Utfallet av 1986- och 1987-års löneavtal är inte uppmuntrande för dessa grupper. Som jag i en interpellationsdebatt i våras med statsrådet *Johansson* påvisade har en lågavlönad inte fått någon större del i en reallöneökning. Det som i dag händer i vad gäller den privata konsumtionen kan till stor del förklaras med att de 20 % av befolkningen som är rikast omsätter sina tillgångar i konsumtion.

Rejäl lönelöft, med mest till de lågavlönade, på vinsternas bekostnad är samhällsekonomiskt riktigt då pengar omfördelas till hederligt arbete,

konsumtion och produktion. Lönekraven hotar inte produktion och samhälle. Men de dränerar företagen på kapital som bara används för finansverksamhet, spekulation på börsen och handlande med värdepapper, som driver upp inflationskarusellen.

Det är därför fel att påstå att rejäla lönellyft raserar samhällsekonomin och skapar en hög inflationstakt. Det är tvärtom! Fortsatt lönedepressning späder på spekulativen och därmed inflationen. Därför är en omfördelning nödvändig om man vill ta ansvar för samhället och arbetarklassens framtid.

Den socialdemokratiska regeringens hittills förda politik har vidgat klyftan mellan rik och fattig. Regeringen har aviserat en fortsatt statlig inkomspolitik där löneökningar skall bekämpas samtidigt som ingripandena mot "välpar", vinster och förmögenheter inskränker sig till delar av procent. Det är dags för SAP-regeringen att svara på frågan som ställs på många arbetsplatser: Är det regeringens mening att orättvisa och ojämlikhet skall vara det pris som de arbetande skall tvingas betala för att det skall gå bra för det kapitalistiska Sverige?

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande frågor till statsrådet Johansson:

1. Är regeringen beredd att med hänsyn till den ojämna fördelningen i samhället i avtalsrörelsen tillåta kraftfulla löneökningar till de lågavlönade?
2. Är regeringen beredd att börja en omfördelning till arbetarnas förmån, så att resurser omfördelas från spekulation till hederligt arbete, konsumtion och produktion?

1987/88:59 av *Nils G Åsling* (c) till finansministern om hushållssparandet:

Konjunkturinstitutets höstrapport och regeringens skrivelse om den ekonomiska politiken tecknar bägge en mörk bild av hushållssparandets utveckling. KI har reviderat sina prognoser för 1985 och 1986. Sparkvoten blev högre än beräknat, + 0,2 %, detta till följd av en uppjustering av hushållens disponibla inkomster.

Bägge prognoserna förutspår att sparkvoten skall bli negativ under 1987. Regeringen förutspår att konsumtionen kommer att överstiga hushållens disponibla inkomster med 2,9 % under 1988 och med hela 4,0 % 1989. Hushållen kommer för första gången att ha ett negativt sparande. Detta är unikt i OECD.

Denna anmärkningsvärt svaga utveckling av hushållssparandet avspeglar sig naturligtvis också i hushållens finansiella sparande, som innevarande år av KI beräknas gå ned med 11 miljarder och nästa år med 9 miljarder, detta samtidigt som ett avsevärt sparande kommer att ske inom den offentliga sektorn, framför allt hos staten och socialförsäkringssektorn. Denna fördelning av sparande medför en förmögenhetsomfördelning från ägande i hushållen till staten, vilket måste anses som djupt olyckligt.

KI beräknar att bytesbalansen till följd av den höga konsumtionsnivån redan nästa år kommer att visa på ett kraftigt underskott på upp emot 10 miljarder. Detta är djupt oroande. Hittills har regeringen suttit med armarna

Prot. 1987/88:9
19 oktober 1987

Meddelande om interpellationer

i kors och väntat på att arbetsmarknadens parter skall "ta sitt ansvar". Det finns dock anledning att överväga stabiliseringspolitiska åtgärder för att bromsa konsumtionsökningen, framför allt den konsumtion som har högt importinnehåll.

En momshöjning kan ses som utesluten. Skattekvoten beräknas under 1988 överstiga 56 %, vilket är sex procentenheter mer än 1985, då socialdemokraterna utlovade konstant skattetryck. En variant är att omfördela skattetrycket så att det i större utsträckning slår mot varor med hög inkomst- och priselasticitet. Dessa varor har också ofta ett högt importinnehåll. En differentierad moms med lägre moms på baslivsmedel och högre moms på umbärliga varor skulle få en positiv stabiliseringspolitisk effekt.

Även skattesänkningar kan minska konsumtionstrycket, om sänkningarna gynnar hushållssparandet. När man bedömer statens inkomstsida finns det anledning att konstatera att det vore väl använda pengar att införa sparstimulanser för hushållen. Centern har föreslagit ett skattepremierat bostadssparande i form av privata investeringskonton. Denna väg kan också användas för att samtidigt minska den statliga insatsen för bostadsfinansieringen.

Jag vill fråga finansministern:

Delar finansministern min oro för hushållssparandets utveckling?

Vilka förslag övervägs i regeringen för att förbättra hushållssparandet?

1987/88:60 av *Gullan Lindblad* (m) till statsrådet Bengt Lindqvist om enskilda alternativ inom barnomsorgen m. m.:

Socialstyrelsen redovisar ofta enskilda alternativ inom barnomsorg, vård och socialtjänst på ett ganska negativt sätt. Detta har bl. a. framgått av pressmeddelanden i anslutning till styrelsesammanträden.

Malmö stad har på senare år utvecklat en rad alternativ inom bl. a. barnomsorgen.

Socialstyrelsen har i brev till regeringen den 27 augusti 1987 redovisat sin tolkning av statsbidragsbestämmelserna för barnomsorg. Beslut i den riktning som där anges skulle för Malmö stads vidkommande innebära stora indragningar av nu utgående statsbidrag men framför allt vara ett hårt slag för alla de barnfamiljer som i dag har barnomsorgsfrågan löst på ett för alla positivt sätt. Det gäller såväl barnens trivsel och föräldrarnas trygghet som samhällets kostnader.

Jag vill till statsrådet Lindqvist ställa följande frågor:

Överensstämmer socialstyrelsens i olika sammanhang redovisade negativa syn på enskilda alternativ inom barnomsorg och socialtjänst med regeringens intentioner?

Avser statsrådet att vidta några åtgärder i anledning av socialstyrelsens brev till regeringen? Vilka?

5 § Meddelande om fråga

Prot. 1987/88:9
19 oktober 1987

Meddelades att följande fråga framställdes

Meddelande om fråga

den 16 oktober

1987/88:63 av *Sivert Carlsson* (c) till kommunikationsministern om vägförbättringar i Kalmar län:

Det finns starka samband mellan trafikpolitik och en regions utveckling beträffande befolkning, ekonomi, näringsliv och sysselsättning. En god trafikpolitik är en av de viktigaste förutsättningarna för regional balans.

Från Kalmar län har vid åtskilliga tillfällen påtalats behovet av utbyggnad, förbättring och modernisering av länets kommunikationer.

De av vägverket upprättade planerna för kommande tioårsperiod medför en halvering av nuvarande väganslag, vilket på intet sätt tillgodoser länets behov av väginvesteringar.

Min fråga till kommunikationsministern blir därför:

Är regeringen beredd att öka anslagen för investeringar och underhåll av vägar i syfte att förbättra kommunikationerna i Kalmar län?

6 § Kammaren åtskildes kl. 12.01.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Olof Marcusson